

Mededeelingen

MASURBERK

door

B. STOFFEL.

In aansluiting aan mijn artikel over „de berk in het Noord-Europeesche bosch”, zou ik nog iets willen mededeelen over een berkensoort die in Finland „Masurbjörk”, wordt genoemd en groote waarde bezit voor het vervaardigen van fineerhout voor meubelen. Dit berkenhout is warrelijk gevland en laat zich prachtig politoeren.

De stammen van dit hout zijn zeer moeilijk te kloven omdat de draad niet recht loopt, maar vol warrels en kringen groeit.

Een echte variëteit is het niet, want wanneer men van deze boomen zaad oogst, geeft de ontkieming niet veel meer dan 40% van de moedersoort terug; de rest groeit als normale berken op.

De beteekenis van masurberk ligt in de hooge waarde die de meubelfabrikanten daaraan toekennen.

Voor prima masurhout wordt in Finland meer dan 10 maal de gewone prijs van berkenhout betaald; het hout wordt ongedroogd per kg verkocht. Van de beide berken variëteiten *Betula pubescens* en *Betula verrucosa*, is het alleen de laatst genoemde (de scherpe berk) die het masurhout voortbrengt dat met 10 f.M. of 40 ct. per kg betaald wordt. Sedert 20 jaar zijn door boschbouwproefstations onderzoekingen verricht omtrent erfelijkheid van masureigenschappen waarbij is bevonden dat bij zaaiing in 1935 44% der zaden masurplanten leverden en in 1938 zelfs 61%.

Een geoeffend oog kan reeds het 2e jaar masurvorming bij de plantjes ontdekken en naarmate de planten ouder worden is dit gemakkelijker waar te nemen. De oudste „Cultuurmasurberken” staan in een stadspark in Fammerfors in midden Finland. Meer noordelijk komt deze berk in de bosschen niet voor. Het zaad van die berken was verzameld op een eilandje in het meer. De ook bij ons voorkomende hangberken zijn een kenmerk voor den masurgroei.

De ras eigenschappen worden natuurlijk het best behouden door stekken en enten, maar bij massateelt is dit niet doelmatig. In Finland werden bij de verschillende proef-

stations in de laatste jaren 8 tot 15 hl masur berkenzaad uitgezaaid.

Onlangs was ik aan 't brandhouthakken (de grooten dezer aarde zijn mij daarin voorgegaan) en ontdekte bij het kloven van berkenhout de moeilijk splijtbare masurberk als bewijs dat ook op onze breedte graad deze houtsoort evengoed voorkomt als in Noord-Europa.

UIT DE DAGBLADEN.

Nieuwe Rott. Courant 24 October 1940.

MAXIUMPRIJZEN OP HET INLANDSCHE HOUT.

Men schrijft ons:

De onlangs getrouwe beschikking, waarbij ook voor sommige soorten inlandsch hout maximumprijzen per m³ zijn vastgesteld, stelt bij verkoop van dennenbosch en van populieren op stam, welke verkoopwijze de in ons land meest gebruikelijke is, den bezitter dezer houtopstanden voor groote, ten deele onoplosbare moeilijkheden.

Alleen het voor mijnhout bestemde dennenhout valt onder de maximumprijsbepaling, het overige dennenhout is vrij. Voor populieren zijn maximumprijzen gesteld per m³ staminhoud, verschillend naar de dikte der boomen op borsthoogte gemeten, met de bepaling, dat deze prijs wordt berekend voor geveld, afgekort, naar den hardenweg gesleept en gesorteerd hout. Nu zijn de vanouds gebruikelijke methoden van verkoop hier te lande: hetzij inschrijving op een bosch of een partij van een aantal stuks, hetzij veiling bij opbod of afslag, waarbij het bosch of de partij in genummerde kavels, perceelen of stuks wordt verdeeld, hetzij onderhandsche verkoop op aanwijzing ter plaatse. Aan den houtkoper werd overgelaten den inhoud te meten, indien hij dat voorzichzelf wenschte, de verkooper gaf daaromtrent nooit eenige garantie. Dit heeft er toe geleid, dat verreweg het meerendeel der boscheigenaren in ons land ook niet in staat is, den kubieke inhoud van een bosch of van boomen te bepalen. Voortaan zullen zij genoodzaakt zijn voor iederen verkoop een deskundige in den arm te nemen, willen zij niet het gevaar loopen den maximumprijs te overschrijden en voor populieren zal deze deskundige bovendien moeten trachten vast te stellen welke kosten op de veiling en het naar een harden weg vervoeren zullen vallen. Vooral in de tegenwoordige omstandigheden is dit verre van gemakkelijk, maar ten slotte is het uitvoerbaar.

BEWERINGEN EN MEENINGEN IN ONZEN BOSCHBOUW

door

B. STOFFEL.

Wie oud geworden is in de praktijk van den boschbouw heeft heel wat beweringen en meeningen als van weinig beteekenis leeren inzien.

Een van deze meeningen is, dat wij in onzen boschbouw den plantengroei van voorheen, (uit lang vervlogen tijd) moeten trachten terug te krijgen, zoowel in den opstand als in de bodembegroeiing.

Deze meening berust op het geloof in de onveranderlijkheid van klimaat en groeivoorwaarden in vele duizenden jaren. Bekende feiten kunnen ons echter leeren dat wijziging in den groei van boomsoorten wel degelijk waarneembaar is.

Een eeuw geleden bestonden op Jutland in Denemarken nog normaal groeiende aanplantingen van *Pinus silvestris* en als gevolg van slechte ervaringen met den groveden die het noordzeeklimaat niet verdragen kan, wordt daar thans bosch aangeplant dat in hoofdzaak uit fijnspar en exoten bestaat.

De bewering van vroeger, dat men op onze armste zandgronden alleen groveden moet aanplanten, omdat daar de exoten zullen mislukken is voorbarig gebleken. De ervaring heeft geleerd dat men op de armste gronden niet moet beginnen aan een toekomstigen opstand, evenmin met groveden als met exoten, maar eerst den grond moet voorbereiden voor boomgroei en eenige jaren later met planten of zaaien van een toekomstigen opstand beginnen.

Daarbij is gebleken dat ook op die gronden de exoten van de westkust van N. Amerika of uit andere streken met zeeklimaat zich beter ontwikkelen dan onze grovedennen en fijnsparren.

In Nederland is men sedert vele jaren overtuigd dat in Drenthe de groveden mislukt en in Brabant nog normaal doorgroeit omdat daar het noordzeeklimaat minder doordringt.

De bewering dat onze Veluwe in voorhistorische tijden met bosch bedekt was, blijkt langzamerhand onhoudbaar. De overblijfselen in grafheuvels en woonplaatsen der oude volken wijzen op palissadenbouw, waartusschen vlechtwerk

van twijgen en waartegen leem gepleisterd werd voor de muren.

Van deze leemgraverij getuigen nog de bekende verlaten kuilen, verspreid op de Veluwe en waarvan het „Soltsergat” wel de meest bekende is.

In boschrijke landen, als Zweden, zijn dergelijke huizen geheel onbekend, daar werden voor duizenden jaren de muren altijd uit boomstammen opgetrokken, evenals dit thans nog geschiedt.

In ons boscharme land waren ook voorheen twijgen en leem een gemakkelijker verkrijgbaar materiaal dan timmerhout.

In de laatste jaren gaan stemmen op voor de aanplanting van den kortsteligen wintereik, omdat deze soort in vóórhistorischen tijd in Europa algemeen voorkwam en later verdrongen werd door den langsteligen zomereik. Dat de wintereik in den Spessart en ook op andere groeiplaatsen nog een bijzondere ontwikkeling vertoont, is een bodem- en klimaatkwestie, want, waar op onze zandgronden nog wintereik voorkomt, kan niemand beweren dat de groei daarvan beter of mooier is dan van den zomereik. Dit verdringen van den wintereik is door klimatologischen invloed ontstaan en geen menschenwerk.

Waarom wordt door velen een terugkeer van de vóórhistorische plantengroei als wenschelijk beschouwd? Wanneer wij, ik bedoel de boschbouwers die een halve eeuw lang de praktijk in den boschbouw hebben uitgeoefend, de naaldhoutexoten in ons land een veel gelijkmatiger ontwikkeling zien bereiken, met een betere houtkwaliteit, dan de Europeesche naaldboomen, (deze laatste eischen in West-Europa voor blijvende ontwikkeling bijzonder gunstige groeiomstandigheden), dan moet voor dit verschijnsel toch een reden bestaan die tot nog toe te weinig is overdacht.

Loofhoutstruiken als onderplanting van naaldboomen bevorderen de omzetting in den boschgrond, maar de meniging van opgaand loofhout en naaldhout, brengt in onzen boschbouw op den duur onoverkomelijke moeilijkheden mee.

De groepsgewijze boschaanleg komt het meest met de natuurlijke boschvorming overeen, waarbij de kwaliteit van den grond de houtsoorten, die men wenscht te planten, bepaalt.

Dat men boscheggen en zelfs ploegen in allerlei vormen heeft uitgedacht om den boschbodem te bewerken is een bewijs dat door vroegere boschaanleggers ontoelaatbare fouten zijn gemaakt. De boschgrond omzetting moet door de bodemfauna geschieden en niet door machines of gereedschappen. Boschaanleg op armen zandgrond eischt jarenlang geduld en zal alleen gelukken als de aanlegger den goeden boomgroei als hoofddoel beschouwt en de rente-opbrengst naar de toekomst verschoven wordt.

CRISISMAATREGELLEN, DIE VERBAND HOUDEN MET DEN BOSCHBOUW.

De secretaris-generaal, waarnemend hoofd van het Departement van Handel, Nijverheid en Scheepvaart maakt bekend, onder verwijzing naar zijn publicatie van 10 Aug. j.l., dat de directeur van het Rijksbureau voor hout de bij voornoemde publicatie verleende dispensatie met ingang van heden intrekt ten aanzien van :

1. Het koopen, verkoopen, afleveren, bewerken, verwerken, doen bewerken en doen verwerken van inlandsch rondhout-naaldhout, voor zoover dit op stam met schors gemeten een doorsnede op borsthoogte had van 18 cm of meer.

2a. Het koopen, verkoopen, afleveren, bewerken, verwerken, doen bewerken en doen verwerken van populierenhout, anders dan zware kwastvrije onderstam, voorzoover dit populierenhout niet in aanmerking komt voor de fabricage van triplex, lucifers of klompen.

b. Het koopen, verkoopen, afleveren, bewerken, verwerken, doen bewerken en doen verwerken van zware kwastvrije populieren onderstammen, voorzoover deze op stam met schors gemeten een doorsnede op borsthoogte hadden van 45 cm of meer, voor alle andere dan voor schildoel-einden ten behoeve van de fabricage van triplex, fineer en lucifers (als onderstam wordt beschouwd het onderste deel van den stam tot een doorsnede aan het hunne einde van 40 cm).

3. Het bewerken, verwerken, doen verwerken van rondhout, dat in aanmerking komt voor zaaghout, mijnhout, werkhout of paalhout tot brandhout, brandhoutblokjes, blokjes voor gasgeneratoren.

Het bepaalde onder 1 en 2 is niet meer van toepassing op het verkoopen en afleveren door den producent, die geen handelaar is.

Derhalve is het heden verboden de onder 1, 2 en 3 genoemde handelingen te verrichten zonder vergunning van den directeur van het Rijksbureau voor hout.

Uit het onder 1 bepaalde blijkt, dat de dispensatie van kracht blijft voor inlandsche rondhout-naaldhout, dat bestemd is voor mijnhout.

Vergunningen als bovenbedoeld dienen te worden aangevraagd bij het Rijksbureau voor Hout, Driekoningenstraat 4 te Amsterdam.
